PAASTUAJA VIIES PÜHAPÄEV AD 2026
Ef 2:12–16 (Js 65:1–3; Lk 13:31–35)

[11 Seepärast tuletage meelde, et teie, kes te varem olite loomu poolest paganad ja keda ümberlõikamatuteks nimetasid need, keda kutsuti ümberlõigatuteks ihu ümberlõikamise tõttu,]

12 – teie olite tol ajal ilma Kristuseta, kaugel eemal Iisraeli kodakondsuse õigusest ja võõrad tõotuselepingule, teil ei olnud lootust ega Jumalat siin maailmas.

13 Nüüd aga Kristuses Jeesuses olete teie, kes te varem olite Jumalast võõrdunud, saanud lähedaseks Kristuse vere läbi.

14 Sest Tema on meie rahu, kes on mõlemad liitnud üheks ja lõhkunud maha vaheseina – see tähendab vaenu – oma ihu kaudu,

15 kui Ta muutis kehtetuks käskude Seaduse, et luua eneses need kaks üheksainsaks uueks inimeseks, tehes rahu,

16 ning et lepitada Jumalaga mõlemad ühesainsas ihus risti kaudu, surmates risti peal vaenu.

> Seepärast pidage meeles, et teie, varasemalt paganad lihas, keda kutsutakse ümberlõikamatuseks kätega lihas ümberlõikamiseks kutsutu poolt, et te olite tollel ajal lahus Kristusest, olles arvatud välja Iisraeli kodakondsusest ja võõrad tõotuselepinguile, evimata lootust ja ilma Jumalata selles maailmas, nüüd aga, Kristuses Jeesuses, olete teie, olles varem kaugel, saanud lähedale Kristuse veres. Tema on ju meie rahu, olles teinud mõlemad üheks ja lammutanud lahutava vaheseina, vihavaenu, oma lihas, olles tühistanud käskude Seaduse selle korraldustes, et luua need kaks eneses üheks uueks inimeseks, tehes rahu, ja et Ta võiks nad mõlemad ühes ihus Jumalaga ära lepitada risti läbi, surmates sellel vihavaenu.

Sissejuhatus

Efesos oli alates 27. aastast eKr Rooma Aasia provintsi (s.t Väike-Aasia) pealinn, kus resideerus provintsi asevalitseja (prokonsul). Lisaks tähtsusele kaubateede ristumiskohana oli Efesos tuntud seitsme maailmaime hulka arvatud Artemise templi ja sellega seotud kultuse poolest.

Apostel Paulus jõudis Efesosse esmakordselt oma teise misjonireisi lõpul, peatudes seal üsna lühidalt (Ap 18:19jj). Teisel korral saabus Paulus Efesosse aasta 56 paiku ning jäi sinna rohkem kui kaheks aastaks: esmalt kuulutas ta, nagu tal kombeks, sünagoogis, kokku kolm kuud (Ef 19:6), hiljem aga, vastuolude tõttu juutidega, kaks aastat [paganaile] Türannose koolis (Ap 19:9j).

Pauluse viibimine Efesoses lõppes suure kokkupõrkega, mille põhjustas Artemise templi hõbekujusid valmistavate hõbeseppade kartus kaotada ma sissetulek, kui Paulus

peaks jätkama oma tõenäoliselt edukat kuulutustööd Efesoses. Mõned Pauluse kaastöölised võeti puhkenud mäsu käigus kinni, linnavõimul õnnestus rahvas siiski maha rahustada ning Paulus liikus Efesosest edasi Makedooniasse.

Kiri efeslastele on kirjutatud vangistuses viibides (Ef 3:1; 4:1; 6:20), tõenäoliselt Roomas, võib-olla samaaegselt Kolossa kirjaga 60. aastate alguses. Kirja toimetas kohale Pauluse abiline Tühhikos, kelle ülesandeks oli valgustada efeslasi apostli käekäigu kohta ning neid julgustada (Ef 6:21j).

Kuigi läkitatud konkreetsele kogudusele, on Efesose kirja sõnum universaalne[1] ning selle keskpunktis seisab jumaliku päästekavatsuse teostumine Kristuses ja Tema kirikus (vt nt Ef 1:3–14). Kirja võib jagada kaheks peaosaks: esimesed kolm peatükki käsitlevad eeskätt õpetuslikke, viimased kolm veidi praktilisemaid küsimusi (kuigi tihedalt põimituna õpetuslikega).

Kirja keskseks sõnumiks on kinnitus, et Jumal on kiriku juba enne maailma rajamist Kristuses välja valinud (Ef 1:4) ning oma rahvaks ja lapseõiguse osaliseks ette määranud (Ef 1:5). Apostel kujutab kirikut kui Kristuse ihu (Ef 1:23; 4:16), Jumala eluhoonet ja templit (Ef 2:20jj) ning Kristuse mõrsjat (Ef 5:23–32).

Need, kes usuvad Kristusesse ja on temas ristimise läbi uueks saanud, on päästetud pimeduse, surma ja patu meelevallast ning liidetud Kristuse ihusse (Ef 2:1–10), kusjuures seeläbi on ületatud ka varasem lõhe juutide ja paganate vahel (Ef 2:11–22). Iseennast mõistab Paulus Jumala tööriistana, Tema armu majapidajana, kelle ülesandeks on kuulutada sõnumit, et «paganadki on tõotuse kaaspärijad ja sama ihu liikmed ja kaasosalised Kristuses Jeesuses evangeeliumi kaudu» (Ef 3:6).

Möödapääsmatult olulisena rõhutab apostel kiriku ühtsuse hoidmist (Ef 4:1–16), millega kaasneb kohustus pöörduda ära varasemast elust pimeduses ning elada uut elu Kristuses (Ef 4:17–5:20). Eeskätt avaldub ja teostub kristlaste uus elu igapäevastes ühiselu-, s.t eeskätt abielu- ja peresuhetes, mis peavad peegeldama Kristuse ja Tema kiriku ühtekuuluvust (Ef 5:21–6:9). Tegemist on vaimuliku võitlusega, milleks kristlased peavad adekvaatselt relvastuma (Ef 6:10–20).

Keelelisi märkuseid

Loomu poolest – ἐν σαρκί – sõnasõnalt: «lihas». Sõna σάρξ – «liha» – tähistab Uues Testamendis, eriti Pauluse kirjades, enamasti inimese langenud, patust olemust, vahel ka neutraalselt inimese ihu või kõike elavat. Siin viitab see sõna eeskätt inimese oma tegusid ja püüdlusi vastandina Jumala armule ja Tema Vaimu tööle.

---

[1] Kuna paljudes käsikirjades puudub kirja esimeses salmis Efesose nimi, on suur osa uurijaid arvamusel, et tegemist oli kõigile Väike-Aasia kogudustele mõeldud ringkirjaga, millele hiljem lisati Efesose kui provintsi pealinna nimi.

Paganad – τὰ ἔθνη – sõna ἔθνος tuleneb tõenäoliselt sõnast ἔθω – «tava», «komme»[2] – ja võib tähistada nii rahvahulka kui ka rahvast, rahvust, suguharu, samuti paganaid, paganarahvaid, kellel on teistsugused, meist erinevad tavad, kombed.

Ajal – καιρῷ – sõna καιρός tähistab enamasti kindlalt määratletavat aega ja ajavahemikku või kindlaksmääratud ajahetke.

Ilma Kristuseta – χωρὶς Χριστοῦ – võiks tõlkida ka: «lahus Kristusest». Sõna Χριστός tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea מָשִׁיחַ – «Messias», «Võitu».

Kaugel eemal – ἀπηλλοτριωμένοι – sõna ἀπαλλοτριόω tähendab siin «[osadusest] välja arvatud/jäetud olema», «võõras olema».

Iisraeli – τοῦ Ἰσραὴλ – nimi Ἰσραήλ – יִשְׂרָאֵל – tähendab «Jumal võitleb», «Jumal saab võitu», «Jumal võtab võimust».

Kodakondsuse õigusest – τῆς πολιτείας – sõna πολιτεία tähistab siin kodakondsust, kuulumist kodanike hulka või laiemalt ühiskonda kuulumist (mille vastandiks võib olla ka asotsiaalsus).

Teil ei olnud…Jumalat – ἄθεοι – sõnasõnalt: «jumalatud», «ilma Jumalata».

Maailmas – ἐν τῷ κόσμῳ – sõna κόσμος tähistab korrastatud ilmaruumi, maailma, ülekantult ka inimkonda, samuti maailma kui «selle ilma» asjadekorraldust.

Jeesuses – Ἰησοῦ – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יְהוֹשׁוּעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Olite Jumalast võõrdunud – ὄντες μακρὰν – sõnasõnalt: «olles kaugel».

Rahu – sõna εἰρήνη tähistab nii rahu, vastandina sõjale, kui ka üldist heaolu, üksmeelt, harmooniat.

Kes on…liitnud – ὁ ποιήσας – sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma».[3]

Oma ihu kaudu – ἐν τῇ σαρκί αὐτοῦ – sõnasõnalt: «oma lihas».

Muutis kehtetuks – καταργήσας – sõna καταργέω tähendab «kasutuks tegema», «tõhutuks muutma», ka «olematuks tegema», «ära kaotama», «tühistama».

---

[2] Siit on pärit ka sõna ἦθος – «eetos».

[3] Muuhulgas on siit pärit ka sõna ποίημα – «teos», «poeem» –, nt Ef 2:10: «Sest meie oleme Tema teos…», mida võiks tõlkida ka: «Meie oleme Tema loome…» või koguni: «Meie oleme Tema poeem…»

Käskude Seaduse – τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν – sõna νόμος tähendab «seadus», «korraldus», «asjakorraldus» ja tähistab siin eeskätt Moosese Seadust.[4] Sõna ἐντολή – «käsk», «korraldus» – tuleneb seesütlevast eessõnast ἐν ja sõnast τέλος – «lõpp», «eesmärk»[5]. Sõna δόγμα[6] tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlema», «[kellestki midagi] pidama» – ning tähistab siin konkreetset korraldust või juhist seaduse täitmiseks.[7]

Ühesainsas ihus – ἐν ἑνὶ σώματι – sõna σῶμα tähistab nii füüsilist ihu kui inimisiku tervikut, aga ka midagi reaalselt olemas olevat vastandina näilisele.

Sisuline analüüs

Efesose kirja teine peatükk algab julgustava kinnitusega neile, keda Paulus nimetab kirja alguses Efesoses elavateks pühadeks ja usklikeks Kristuses Jeesuses, ent kes varem olid elanud pimeduse lastena: «Jumal on teinud elavaks ka teid, kes te olite surnud oma üleastumistes ja pattudes, milles te varem käisite selle maailma ajastu viisil.» (Ef 2:1j) Et mitte näida üleolevana ega kinnistada vähemalt üheks kirja ajendiks olnud vastuolu juutidest ja endistest paganatest kristlaste vahel, lisab Paulus koheselt, et see, mida ta ütleb efeslaste mineviku kohta, kehtib ka tema enda (s.t juutide) puhul: «Meie kõik… käisime oma lihalikes himudes, tehes liha ja mõtete tahtmist mööda, ning me olime loomu poolest viha lapsed nagu teisedki.» (Ef 2:3)

See, kes on teinud elavaks nii ühed kui teised, nii juudid kui paganad, on Jumal, kes on näidanud «oma armu võrratut rikkust helduses meie vastu Kristuses Jeesuses» (Ef 2:7), kelle halastuse ja armastuse läbi me oleme päästetud, ilma, et «ükski saaks kiidelda» (Ef 2:9), kelle teos, kelle «poeem» (vt kolmandat joonealust märkust) me oleme, «Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda» (Ef 2:10).

Paulus jätkab mõttekäiku sellest, et ei hukkamõistu ega pääste, ei Jumala viha ega armu seisukohalt ole juutidel ja paganatel mingit vahet, hümnilaadse kirjalõiguga (Ef 2:11–22), mille kiastiline ülesehitus on üsna selgelt äratuntav.[8]

---

[4] Vanemates eestikeelsetes tõlgetes enamasti «käsuõpetus».

[5] Niisiis on tegemist millegi teostamiseks, täitmiseks, saavutamiseks antud käsu, korralduse või juhisega.

[6] Sellel sõnal ei ole siin tänapäeval tavakeeles kaasnevat halvustavat tähendust («iganenud, kivinenud dogma»).

[7] 1739. aasta Piiblis: «kässo-sannade käsko temma kombedega»; 1968. aasta piiblitõlkes: «käsusõnade käsu seadlustega».

[8] Selle paremaks mõistmiseks on järgnevalt kasutatud 1968. aasta piiblitõlget, mis on sõnakasutuselt originaaliga märksa paremas vastavuses kui 1997. aasta redaktsioon.

A Sellepärast tuletage meelde, et teie, kes enne olite liha poolest paganad
B ja keda ümberlõikamatuiks kutsusid need, keda lihas kätega tehtud ümberlõikamise tõttu kutsutakse ümberlõigatuiks,
C olite tol ajal lahus Kristusest,
D kaugel ära Iisraeli kodakondsuse õigusest
E ja võõrad tõotuse lepingule,
F ilma lootuseta ja ilma Jumalata siin maailmas.
G Aga nüüd olete teie, kes enne olite kaugel, Kristuses Jeesuses saanud ligi Kristuse vere läbi.
H Sest Tema on meie rahu, kes on mõlemad teinud üheks ja kiskunud maha lahutava vaheseina, vaenu, kui Ta oma lihas
I kaotas käsusõnade käsu seadlustega, et Ta need kaks looks enese sees üheks uueks inimeseks, tehes rahu,
H′ ja lepitaks mõlemad Jumalaga ühes ihus risti kaudu, kui Ta vaenu suretas enese läbi.
G′ Ja Tema tuli ning kuulutas rahu teile, kes kaugel olite, ja rahu neile, kes lähedal olid,
F′ sest Tema läbi on meil mõlemail ligipääs ühes Vaimus Isa juurde.
E′ Nii ei ole te siis mitte enam võõrad ega majalised,
D′ vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed,
C′ rajatud apostlite ja prohvetite alusele, kus Kristus Jeesus ise on nurgakivi,
B′ milles kogu hoone on kokku liidetud ja kasvab pühaks templiks Issandas,
A′ kelles ka teid ühes üles ehitatakse Jumala eluasemeks Vaimus.

Selle kirjalõigu võib jagada kolmeks põhiosaks, millest esimene kirjeldab endistest paganatest kristlaste varasemat olukorda, eeskätt nende lahutatust Jumalast ja Tema rahvast (Ef 2:11–12), teine Kristuse toodud lepitust, mis sai teoks Tema risti kaudu (Ef 2:13–18), ning kolmas lepitustööst võrsuvat uut, ühtviisi juutidest ja paganatest koosnevat Jumala rahvast, püha templit Issandas, mis on rajatud apostlite ja prohvetite alusele ning liidetakse kokku Kristuses Jeesuses, kes on selle nurgakiviks (Ef 2:19–22).

Apostlite tegude raamatu kirjelduse järgi on teada, et Paulus kuulutas Efesoses esmalt sünagoogis, väideldes juutidega ja «veendes inimesi Jumala riigi asjus» (Ap 19:8), pidi aga pärast kolme kuud juutidest eemalduma ning pöörduma paganate poole, kellest väga paljud võtsid tema sõnumi vastu ning muutsid oma eluviisi niivõrd radikaalselt, et see tekitas rohkesti umbusku ja põhjustas lausa rahvarahutused, mille ajendiks oli hirm, et inimeste pöördumine ebajumalate juurest tõelise Jumala poole mõjub laastavalt Efesose majanduslikule järjele ja atraktiivsusele turismimagnetina: «Mehed, te teate, et meie heaolu sõltub sellest tööst, ja te näete ja kuulete, et see Paulus veenab ja juhib

kõrvale rohkesti rahvast mitte ainult Efesoses, vaid peaaegu kogu Aasia provintsis, öeldes, et kätega valmistatud asjad ei ole jumalad. Ja nõnda ähvardab põlu alla sattumine mitte üksnes seda meie tööala, vaid ka suure jumalanna Artemise templit ei peeta enam millekski ja kaob tema suur ülevus, ehkki teda kummardab kogu Aasia ja ilmamaa.» (Ap 19:25–27)

Efesoses mässuni teravdunud vastasseis juutide, paganate ja kristlaste vahel jõudis omalaadsel kombel viimaks Jeruusalemmagi, kuna üks süüdistus, mis Paulusele seal tema vahistamisel esitati, oli, nagu oleks ta paganaid templisse tuues selle rüvetanud: «Aga kui need seitse päeva hakkasid lõpule jõudma, nägid Aasiast tulnud juudid Paulust pühakojas. Need ajasid möllama kogu rahva ja pistsid oma käed tema külge, hüüdes: «Iisraeli mehed, tulge appi! See ongi see inimene, kes kõigis paigus õpetab meie rahva ja Seaduse ja selle paiga vastu. Ja nüüd on ta veel kreeklasigi toonud pühakotta ja selle püha paiga rüvetanud!» Sest nad olid enne linnas näinud temaga koos efeslast Trofimost ning arvasid, et Paulus oli ta toonud pühakotta.» (Ap 21:27–29)

Juudid tundsid küll taolisi endisi paganaid, kes olid võtnud vastu juudiusu ning keda nimetati proselüütideks, ent need, kes olid nüüd Pauluse sõnumi mõjul oma senisest valeusust loobunud ja tõelise Jumala poole pöördunud, ei mahtunud selle mõiste alla, kuna nad ei olnud võtnud vastu ümberlõikamist ja olid seetõttu juutide arusaama kohaselt endiselt väljaspool Iisraeli ning neil ei olnud osa Jumala ja Tema rahva vahel sõlmitud lepingust.

Siiski näib Paulus vähemalt alateadlikult neid, kes tema kuulutustöö tulemusel pöördusid, teatavas mõttes proselüütidega samastavat, kuna sõna προσήλυτος tähendab just seda, millest Paulus kõneleb paganate pöördumist kui Jumala ligi tulemist ja Talle lähedaseks saamist kirjeldades. Nimelt tuleneb sõna προσήλυτος verbist προσέρχομαι – «[kellegi] juurde tulema», «lähenema» – ainult et Pauluse jaoks ei toimu see mitte ümberlõikamise ega muude juudiusu kommete omaksvõtmise kaudu, vaid Kristuse risti kaudu, milles Jumal on meid omaks võtnud, s.t mitte meie vere, vaid Kristuse vere valamise läbi: «Temas on meil lunastus Tema vere läbi, üleastumiste andekssaamine tema armu rikkust mööda. Te olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt.» (Ef 1:7; 2:8)

On paradoksaalne tõsiasi, et ümberlõikamine, mis oli mõeldud Jumala tõotuste ja lepingu märgina mitte ainult ühele rahvale, vaid paljudele rahvastele, kuna Aabrahamist pidi saama mitte ainult ühe, vaid paljude rahvaste isa, kujunes viimaks lahutatuse märgiks, kuna need, kes ei olnud ümber lõigatud, olid just selle, inimkätega tehtava välise märgi puudumise tõttu ilma Jumalata ja lootuseta, võõrad ja kodakondsuseta, neid lahutas Jumala rahvast vaenu vahesein, mida suutsid ületada vaid vähesed. Samasuguseks takistuseks oli Seadus, aga selle puhul on oluline märkida, et Pauluse arusaama järgi lahutas Seadus mitte ainult paganaid juutidest, vaid kõiki, nii paganaid kui juute, Jumalast – sest ainult Kristuse kaudu, kes on Seaduse oma

ristisurma läbi kehtetuks muutnud, on neil «mõlemal ühesainsas Vaimus ligipääs Isa juurde» (Ef 2:18).

Kristus on oma risti läbi võtnud Seaduselt võime inimest karistada, hukka mõista ja teda kui hukkamõistetut Jumalast lahutada, ükskõik, kas tegemist on juudiga või paganaga. Samamoodi ei ole Seadusel pärast Kristuse ristisurma ja selles teostunud lunastust enam jõudu lahutada üksteisest juute ja paganaid, kuna neid eraldav vahesein on maha kistud ning senine vihavaen on (vähemalt peab olema) asendunud lepituse ja rahuga. Kristuses on juudid ja paganad saanud «üheksainsaks uueks inimeseks» (Ef 2:15) – Tema ihus, Tema ristil, Temaga koos surnuna, surnuist üles äratatuna ja taevasesse olukorda asetatuna (Ef 2:6). See, mis paganaid ja juute oli seni teineteisest lahutanud, oli liha ning inimkätega selle juures toimetatav ümberlõikamine, nüüd aga on nad mõlemad saanud uueks ja üheks Vaimus, Issanda enda poolt Tema püha templina üles ehitatuna ja uude ellu äratatuna: «Jumal, kes on rikas halastuselt, on meid koos Kristusega teinud elavaks oma suure armastuse pärast, millega Ta meid on armastanud.» (Ef 2:4)

Kristus on meie rahu. Ta on meie rahu ja lepitus nii Jumala kui inimestega – ilma Temata ei ole mingit tõelist rahu kellelgi, olgu nad kaugel või lähedal, võõrad või kodakondsed, ümberlõigatud või paganad. Kristus Jeesus on see, kelles – täpsemalt, kelle veres – on neile, kes varem olid ilma lootuseta ja ilma Jumalata, avatud ligipääs Jumala kui Isa juurde, kusjuures taas ei ole vahet, kas tegemist on juutide või paganatega. Kristus on see, kes teeb võõrastest «pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed» (Ef 2:19), Tema on nurgakivi, kelles liidetakse kokku kogu hoone, see uus Jumala pühamu, mida võib nimetada ka uueks, vaimulikuks, apostlite ja prohvetite alusele rajatud Iisraeliks, mille Jumal on loonud endise, lihale rajatud Iisraeli asemele.

See on olnud Jumala plaan aegade algusest peale: «Kuulutada paganate seas evangeeliumi Kristuse äraarvamatust rikkusest.» (Ef 3:8) Ent Jumala tegelik plaan on veelgi suurem: Ta tahab «Kristuses võtta kokku kõik, mis on taevas ja mis on maa peal» (Ef 1:10), alistades kõik oleva Tema jalge alla, «kes täidab kõik kõiges» (Ef 1:23). Nii on jumalik pääste-, lepitus- ja rahuplaan tõepoolest universaalne ning need, kes on Kristuses enne maailma rajamist valitud ja keda Ta on õnnistanud kõige vaimuliku õnnistusega, on osalised selle universaalse plaani elluviimisel: «Tema on meid Kristuses valinud enne maailma rajamist olema pühad ja laitmatud Tema palge ees armastuses, meid ette määrates lapseõiguse osalisteks Jeesuse Kristuse kaudu enese juurde oma tahtmise heameelt mööda, Tema armu kirkuse kiituseks, mille Ta meile on kinkinud selles Armastatus.» (Ef 1:4–6)

Jutluseks

Paastuaja viienda pühapäevaga algab paastuaja teine pool, mida nimetatakse ka kannatusajaks (nagu pühapäeva ennast Kannatuse pühapäevaks). Pühapäeva

ladinakeelne nimi *Judica* – «mõista [mulle] õigust» – tuleneb missa vanakiriklikust algussalmist: «Mõista mulle õigust, oh Jumal, ja aja mu asja halastamatu rahva vastu! Päästa mind petise ja ülekohtuse mehe käest! Sest Sina oled mu Jumal, mu tugev kaitse.» (Ps 43:1j) Tegemist on psalmiga, mis väljendab igatsust pühakoja ning samaaegselt ka jumaliku valguse ja tõe järele ning mis on läänekiriku traditsioonilises liturgias tuntud pea iga missa alguses seisvate astmepalvete osana, mida palutakse enne seda, kui preester astub üles altari juurde.

Paastuaja viienda pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 8:46–59) on Jeesuse vaidlus juutidega, kes süüdistavad Teda selles, et Ta teotavat kurjast vaimust juhituna Jumalat, ning kellele Jeesus vastuseks näitab, et Teda mitte kuulda võttes demonstreerivad juudid ise, et nad ei ole ei Jumalast ega tõelised Aabrahami lapsed.

EELK lugemiskava järgi on paastuaja viienda pühapäeva teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Js 65:1–3) sama lugemisaasta Evangeeliumi (Lk 13:31–35) teisele poolele väga sarnase meeleoluga kaebesalmid, milles Jumal ütleb oma rahvale muuhulgas: «Kogu päeva ma sirutan käsi kangekaelse rahva poole, kes iseenese mõtetele järgnedes käib teed, mis ei ole hea.» Evangeeliumis hüüab Jeesus: «Jeruusalemm, Jeruusalemm, kes sa tapad prohveteid ja viskad kividega surnuks neid, kes su juurde on läkitatud! Kui palju kordi olen ma tahtnud koguda su lapsi, otsekui kana kogub oma poegi tiibade alla, aga teie ei ole tahtnud!» Lisaks hoiatusele, et kuna Jumala rahvas ei ole oma Päästjat ära tundnud, siis ootab teda ees ees häving, vihjab Jeesus Evangeeliumis ka Teda ees ootavatele kannatustele, surmale ja ülestõusmisele.

Kuigi Epistel on esmaselt adresseeritud endistest paganatest kristlastele, tuleb pikemast kirjalõigust, millest Epistel on võetud, selgelt esile, et see, millest apostel kõneleb, kehtib nii paganate kui juutide puhul: nad mõlemad olid Jumalast võõrdunud – täpselt nii, nagu kinnitavad ka Vana Testamendi lugemine ja Evangeelium – ning nad mõlemad on üksnes Kristuse risti ja vere kaudu avalikuks saanud Jumala armu ja halastuse läbi lunastatud, Jumalaga lepitatud ja taas Tema ligi toodud. Tõeline Iisrael ei ole mitte need, kes on kätega tehtava liha ümberlõikamise läbi Jumala rahva hulka arvatud, vaid need, kes on apostlite ja prohvetite alusele rajatuna ning Jeesuses Kristuses kokku liidetuna ehitatud üles pühaks templiks ja Jumala eluasemeks Vaimus.

Epistlile jutlustades on kahtlemata hea tuua esile Pauluse sõnum Kristuses teostunud lepitusest juutide ja paganate vahel – sellest, et «Tema on meie rahu, kes on mõlemad liitnud üheks ja lõhkunud maha vaheseina – see tähendab vaenu – oma ihu kaudu» (Ef 2:14), ent veelgi enam tuleks rõhutada lepitust Jumalaga, mida vajavad kõik, olgu nad juudid või paganad. Selle lepituse aluseks ei ole mitte meie inimlikud püüdlused – ilma Jumalata on need alati määratud nurjuma –, vaid selle lepituse allikaks on Jumala arm ja halastus, Tema armastus, mis kingib meile Kristuse vere varal lunastuse ja pattude andeksandmise ning võtab viimaks «kokku kõik, mis on taevas ja mis on maa peal» (Ef 1:10). Me olime surnud üleastumistes, ent nüüd oleme armu läbi oleme päästetud – see

pole meist enestest, vaid see on and Jumalalt, kelle teos me oleme, «Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks» (Ef 2:10).

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidena:

1. Apostel Paulus pöördub tänases Epistlis eeskätt endistest paganatest kristlaste poole, kinnitades neile, et Jeesuses Kristuses, Tema risti ja vere läbi, on neile, kes varem olid ilma Jumalata ja lootuseta ning kaugel sellest, et kuuluda Tema rahva hulka, avatud ligipääs Jumalale kui oma Isale ning nad on Temaga lepitatud. See tähendab ka, et nad on lepitatud nendega, kellest neid varem lahutas ümberlõikamise ja Jumala Seaduse vahesein: vaen nende vahel on Kristuse ristil surmatud ning Temas saavad kõik «üheksainsaks uueks inimeseks» (Ef 2:15).
2. See ei tähenda aga, nagu vajaksid Kristuses teostunud lepitust ainult paganad. Apostel ütleb selgelt, et Kristuse risti läbi on mõlemad, nii paganad kui juudid, Jumalaga lepitatud – ja see tähendab, et see on mõlema jaoks hädavajalik, sest ilma Kristuseta on kõik inimesed ilma Jumalata ja ilma lootuseta, isegi need, kes väliselt, liha poolest, kuuluvad Tema lepingurahva hulka. Paulus ütleb sellesama peatüki alguses meie-vormi kasutades, et kõik inimesed olid enne seda, kui Jumal nad oma halastuse ja armastuse pärast koos Kristusega elavaks tegi, sõnakuulmatud, viha lapsed, kes olid surnud oma üleastumistes ja patus. Mitte keegi ei saa päästetud muul viisil kui üksnes Jumala armu läbi ja usu kaudu, Jumala imelise annina.
3. See, et Kristus on oma ristisurma läbi muutnud «kehtetuks käskude Seaduse» (Ef 2:15), ei tähenda, nagu oleks lunastatuile ja Jumalaga lepitatuile nüüdsest peale kõik lubatud. Paulus ütleb: «Meie oleme Tema teos, Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda.» (Ef 2:10) Üks esimesi tegusid, mida peame Jumala tahtmist mööda tegema, on seesama, mida Jumal on Kristuse vere läbi meie heaks teinud: Ta on toonud meile rahu ja lepituse, Ta on surmanud vaenu, Ta on meid ühendanud nii iseenda kui üksteisega. See tähendab, et me oleme kutsutud üksmeeleks ja ühtsuseks, me oleme kutsutud selleks, et üheskoos kasvada «pühaks templiks Issandas» ning saada üles ehitatud «Jumala eluasemeks Vaimus» (Ef 2:21j). Me oleme kutsutud selleks, et Kristus elaks usu kaudu meie südameis ning me oleksime «juurdunud ja kinnitatud armastuses» (Ef 3:17). Me oleme kutsutud olema «usinad rahusideme kaudu pidama Vaimu antud ühtsust» (Ef 4:3). Jumal tahab «Kristuses võtta kokku kõik, mis on taevas ja mis on maa peal» (Ef 1:10) – see on Tema suur plaan kogu Ta loodu jaoks, ja meie oleme osalised selle universaalse plaani elluviimisel: «Tema on meid Kristuses valinud enne maailma rajamist olema pühad ja laitmatud Tema palge ees armastuses, meid ette määrates lapseõiguse osalisteks Jeesuse Kristuse kaudu enese juurde oma tahtmise heameelt mööda, Tema armu kirkuse kiituseks, mille Ta meile on kinkinud selles Armastatus.» (Ef 1:4–6)